

TIDAHOLMS KOMMUN

Granskningsutlåtande

ÖVERSIKTSPLAN TIDAHOLM 2030

2021-10-08

Granskningsutlåtande för Översiktsplan Tidaholm 2030

Innehållsförteckning

Bakgrund	2
Granskningsutställning	2
Sammanfattning av inkomna synpunkter	3
Översiktlig beskrivning av genomförda ändringar och kompletteringar	3
Inkomna yttranden.....	4
Statliga och regionala myndigheter	5
Kommunala förvaltningar	10
Övriga.....	10
Bilaga 1 – Länsstyrelsens granskningsyttrande	18

Bakgrund

Översiktsplanen är kommunens verktyg för att visa långsiktiga och övergripande planer för hur mark- och vattenområden ska användas, samt i vilken riktning den byggda strukturen är tänkt att utvecklas framöver. Planens omfattning är heltäckande, vilket innebär att den ska inkludera hela kommunens geografiska utbredning, och ska förutom att redovisa utvecklingsområden även redovisa vilka områden som ska bevaras. För att främja en hållbar utveckling och lyfta frågor som är viktiga för kommunen används översiktsplanen för att redovisa övergripande visioner och strategier.

Den nya översiktsplanen för Tidaholms kommun är vägledande och ska bland annat fungera som underlag för beslut om program, detaljplaner och bygglov. Översiktsplanen utgår från Tidaholms vision om hur kommunen ska möta invånarnas behov av att leva och bo i en god livsmiljö som ger trygghet, omtanke och utveckling samt från förutsättningar och åtgärder som är viktiga för att förverkliga visionen. Även den medborgardialog som genomfördes under våren 2017 ligger till grund för översiktsplanen. En översiktsplan går inte djupt in i detaljer utan visar på riktlinjer och grova drag gällande den framtida utvecklingen. Kartorna är därför i detta skede inte detaljerade och de gränser som visas ska inte läsas som absoluta. Tidaholms översiktsplans tidshorisont sträcker sig till 2030.

Granskningsutställning

Samråd för denna översiktsplan pågick under perioden 25 mars - 02 juni 2019. Efter samrådet arbetades handlingarna om och ställdes på nytt ut i en så kallad granskningsutställning – den sista utställningen där synpunkter samlas in och handlingarna eventuellt revideras. Granskningshandlingarna remitterades till lokala nämnder och bolag, statliga myndigheter samt organisationer och intresseföreningar.

Granskningsutställningen pågick 15 mars till och med 16 maj 2021. Granskningsutställningen har annonserats i lokaltidningen Västgötabladet, på kommunens anslagstavla och på hemsidan www.tidaholm.se. Handlingarna har under granskningsutställningen funnits tillgängliga på Tidaholms stadsbibliotek, samt på kommunens hemsida. På grund av restriktioner till följd av Covid-19 har inga fysiska granskningsmöten hållits. Det har dock varit möjligt att på lämpligt vis anordna sådana om intresset eller behovet funnits, vilket har informerats om.

Myndigheter, nämnder, grannkommuner, föreningar, företag, allmänheten m.fl. som är berörda av översiktsplanen har beretts tillfälle att lämna synpunkter på förslaget. Under granskningstiden inkom totalt 16 yttranden. Nedanstående yttranden är utdrag, sammanfattningar eller hela yttranden. Samtliga inkomna yttranden finns i sin helhet att tillgå på Tidaholms kommun.

Efter granskningen sammanställs alla inkomna synpunkter i det här dokumentet - granskningsutlåtandet. Med utgångspunkt i sammanställningen har kommunstyrelsen bestämt på vilket sätt planförslaget ska omarbetas en sista gång, inför ett antagande av kommunfullmäktige.

Sammanfattning av inkomna synpunkter

I detta granskningsutlåtande sammanfattas och kommenteras de synpunkter som har inkommit till samhällsbyggnadsförvaltningen under utställningsperioden.

Några av de inkomna synpunkterna har varit av detaljerad karaktär och bedöms behandlas i samband med andra projekt och processer. Andra synpunkter avser uppdateringar av uppgifter vilka generellt beaktas. Få synpunkter av större karaktär har inkommit vid utställningen.

Flertalet av synpunkterna har liknat de som inkom vid samrådet och bl.a. avsett vindbruksplan och etablering av vindkraftverk i kommunen. Detta kopplat till skydd av naturvärden och påverkan på turism. Dessa har inte behandlats i Översiktsplanen, utan kommer väga in under den kommande större revideringen av vindbruksplanen från 2010 som förväntas påbörjas under 2022.

Länsstyrelsens granskningsyttrande finns att ta del av i sin helhet som bilaga längst bak i detta granskningsutlåtande. Länsstyrelsen anser att kommunen i huvudsak har hanterat synpunkterna som framfördes vid samrådet. Några synpunkter kvarstår och avser exempelvis behov av en risk- och sårbarhetsanalys och detaljerade underlag för klimatrelaterade risker.

Översiktlig beskrivning av genomförda ändringar och kompletteringar

Del 1 – Planförslag

Redaktionella ändringar enligt inkomna synpunkter, bland annat gällande vindbruksplanens giltighet.

Avsnittet kring klimatförändringar och risker är utökat med kartor och text kring stabilitet, ras, skred och erosion. Även text angående utvecklingsområde för bebyggelse A-G i planförslag för Tidaholms tätort har kompletterats med potentiella klimatrelaterade risker.

Del 2 – Tidaholm idag

Här har främst redaktionella ändringar i text gjorts efter inkomna synpunkter i yttranden. Exempel är förtydliganden kring befolkningsstatistik, trafikinformation, offentlig service i ytterområden samt vilka riksintressen som berör kommunen.

MKB

Inga ändringar som påverkar handlingarna har gjorts.

Inkomna yttranden

Statliga och regionala myndigheter:

- VG – regionen
- Trafikverket
- Skogsstyrelsen
- Länsstyrelsen Västra Götalands län
- Luftfartsverket
- SGI
- Svenska kraftnät
- Lantmäteriet
- Vattenfall Eldistribution AB

Kommunala nämnder och organ:

- Mullsjö kommun
- Kultur- och fritidsnämnden, Tidaholms kommun

Övriga:

- Curt-Ove Ekdahl
- Emil Nilimaa
- Diana Viske
- Peter Nilsson
- Lolita Ostermark m.fl.

Statliga och regionala myndigheter

2021-03-15 Västra Götalandsregionen

Västra Götalandsregionen yttrande sig i samrådsskedet av planen och våra synpunkter är väl omhändertagna i granskningshandlingen. Vi kommer inte att inkomma med några ytterliga synpunkter under granskningen av planen.

Kommentar:

- *Granskningsyttrande noteras.*

2021-03-26 Trafikverket

Ärende

Trafikverket har tagit del av granskningshandlingarna gällande förslag till ny översiktsplan för Tidaholms kommun. Översiktsplanen beskriver kommunens utvecklingsstrategi med huvudsaklig bostadsutveckling inom centralorten, kompletterat med byggnation i andra hand i Ekedalen och Madängsholm och i tredje hand i Fröjered och Folkabo. Enstaka bostadshus kan även byggas på landsbygden. När det gäller verksamhetsområden så föreslås en zon längs väg 26 för fortsatt utredning, förutom fortsatt utveckling i Tidaholms centralort. Pendlingsmöjligheter till Skövde, Falköping och Jönköping lyfts fram, och resor med hållbara transportmedel som cykel och kollektivtrafik ska ges fördelar.

Trafikverket bevakar frågor som rör transportsystemet och viktiga aspekter kring detta som behöver behandlas i en översiktsplan.

Tidigare samråd

Trafikverket har yttrat sig i samrådsskedet, dnr TRV 2019/38667, daterat 2019-04-09. Synpunkterna gällde framför allt risken med utpekade utvecklingsområdets påverkan på riksintresset väg 26, att funktionellt prioriterat vägnät inte tagits upp i översiktsplanen, utbyggnadsområdets närhet till statlig väg i tätorten och på landsbygden samt redaktionell synpunkt om nationell plan för infrastruktur.

Trafikverkets synpunkter

Trafikverket uppskattar att kommunen har tagit till sig flera av synpunkterna som lämnades i samrådsskedet, och utifrån dessa gjort justeringar och förtydliganden av översiktsplanen.

Trafikverket har därmed inget att erinra mot att föreslagen översiktsplan antas.

Påpekanden från Trafikverket som kvarstår, men som inte i sig utgör hinder för översiktsplanens antagande är:

- inriktningen med utvecklingsområden för verksamheter längs väg 26 och utvecklingen av Ekedalen som bostadsort och dess påverkan på funktionen på väg 26. Fortsatt dialog krävs för dessa strategiskt viktiga frågor för att nå en samsyn gällande påverkan, konsekvenser och åtgärders finansiering och ansvarsfördelning.

Redaktionell synpunkt på text i del 2, Förutsättningar – Biltrafik

Efter 1 december 2020 har väg 26 genom Tidaholms kommun fått sänkt hastighet till 80 km/h. Trafikflödesmätningar har gjorts 2018 och visar på sträckan mellan korsning väg 26/193 och väg 26/2874, 2700 Ådt, varav 660 tunga fordon.

Kommentar:

- *Kommunen tackar för inlämnade synpunkter och ser fram emot en fortsatt dialog kring väg 26.*
- *Redaktionella synpunkter kring trafikflödet införlivas i antagandehandlingarna.*

2021-03-31 Skogsstyrelsen

Vi har inga synpunkter på presenterat underlag och inte heller någon ytterligare information att tillföra som har bäring på detta.

Tänk dock på att kartan i planen ger en ögonblicksbild. Aktuella uppgifter om miljövärden i skogen, t.ex. nyckelbiotoper och skyddade skogsområden finns på www.skogsstyrelsen.se/skogensparlor. Dessa register fylls kontinuerligt på med nya områden.

Kommentar:

- *Granskningsyttrande noteras.*

2021-05-04 Länsstyrelsen Västra Götalands län

Samlad bedömning

Länsstyrelsen välkomnar att kommunen tagit fram ett förslag till ny översiktsplan att ersätta den nuvarande översiktsplanen från år 1991 med. Översiktsplaneförslaget anger på ett tydligt sätt inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön, hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Länsstyrelsen bedömer att berörda riksintressen kan tillgodoses.

Länsstyrelsen bedömer att det som föreslås medverkar till att MKN enligt 5 kap. MB följs. Samtidigt ser Länsstyrelsen behov av att kommunen senare tar fram mer detaljerade underlag och styrdokument för respektive vattenförekomst.

Länsstyrelsen bedömer att frågor som berör mark- och vattenområden och som angår angränsande kommuner samordnas på ett lämpligt sätt.

Planen bedöms inte medföra sådan negativ påverkan avseende människors hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion att det i ett senare planeringsskede ska ge

Länsstyrelsen anledning att ingripa enligt 11 kap. PBL. Länsstyrelsen ser dock ett behov av att översiktsplanen kompletteras med en översiktlig redovisning av de geografiska områden där det kan finnas risk för skador på den byggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra.

Länsstyrelsens synpunkter gällande ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Riksintressen

Kommunen har i översiktsplanen tagit fram ett antal ställningstaganden som ger vägledning för hur riksintressen ska hanteras vid all kommande planering. I det inledande ställningstagandet står det att kommunen ska kontrollera om planeringsområdet befinner sig inom något riksintresseområde.

Länsstyrelsen rekommenderar att kommunen formulerar ställningstagandet så att det framgår att även åtgärder utanför riksintresseområdet kan påverka riksintressets värden. Motsvarande justering bör göras också av ställningstagande kring planläggning av områden på landsbygden inom riksintresse för kulturmiljövärden.

Kommunen har inlett ett arbete med att revidera kommunens vindbruksplan, men tills vidare gäller områdena för utveckling av vindbruk som är utpekade i tematiskt tillägg till översiktsplan, antagen av kommunfullmäktige år 2010.

Länsstyrelsens granskningsyttrande över tematisk översiktsplan för vindbruk gäller därmed också. Yttrandet innehåller bland annat invändningar mot ett par av områdena på grund av risken för påtaglig skada på riksintressen.

Friluftsliv (3 kap. 6 § MB)

När det gäller riksintresset för friluftsliv vid Hökensås framgår det inte vad för slags exploatering eller ingrepp i miljön som kommunen kan komma att planera för. Det framgår dock att kommunen vill utveckla turismen på Hökensås, under förutsättning att det sker med hänsyn till direktiven för det tysta området och de naturvärden som återfinns och är unika för området. Länsstyrelsen bedömer att riksintresset för friluftsliv på Hökensås kan tillgodoses om kommunen beaktar ovanstående utvecklingsförutsättningar för turismen.

Kommunikationer (3 kap. 8 § MB)

Tidaholms kommun berörs av ytor kopplade till riksintresse för flygplats. Översiktsplanen behöver kompletteras med information om det och hur kommunen ska säkerställa riksintresset. Det kan handla om att i översiktsplanen synliggöra att samråd gällande nya höga objekt inom området behöver ske med Luftfartsverket och berörd flygplats.

Miljö kvalitetsnormer

Vatten

I översiktsplanen gör kommunen ställningstaganden som sannolikt kommer att bidra till möjligheten att följa miljö kvalitetsnormerna för vatten. Det handlar om ställningstaganden om att samtliga utvecklingsområden som kräver planläggning ska kunna anslutas till det kommunala vatten- och avloppsnätet och att bebyggelse som inte omfattas av detaljplan ska säkerställa miljö kvalitetsnormer för vatten i bygglovets istället.

Samtidigt konstaterar Länsstyrelsen att de ställningstaganden som görs är så generella att det kan finnas behov av att kommunen efter antagandet av översiktsplanen också tar fram mer specifika underlag och styrdokument för respektive vattenförekomst. I det arbetet rekommenderar Länsstyrelsen att kommunen utgår från avrinningsområden, vilket också gör frågan till en mellankommunal angelägenhet.

Kommunen har för avsikt att ta fram en plan för vatten- och avlopp (VA). Den bör ligga till grund för vilka avloppslösningar som går att göra. Den bör också ge svar på vilka recipienter som går att belasta, vilka åtgärder för små avlopp (där problem finns) som är möjliga och vilka lösningar som går att göra i förhållande till recipienters känslighet och statusklassning. Kommunen bedömer att kapaciteten i kommunens reningsverk är tillräcklig. Bedömningen om det är möjligt att ansluta fler fastigheter till avloppsreningsverket också måste ske i förhållande till miljö kvalitetsnormer för vatten.

Mellankommunala frågor

Länsstyrelsen bedömer att den i planen föreslagna mark- och vattenanvändning som berör andra kommuner samordnas på lämpligt sätt.

Hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion

Ras, skred och erosion

God kännedom om geotekniska förutsättningar och eventuella geotekniska riskområden är viktiga utgångspunkter vid strategiska val av markanvändning. Kommunen bedömer att den stabilitetskartering som finns för Tidaholms tätort fortfarande är relevant, då endast en mindre utbredning av bebyggelse tillkommit sedan utredningens framtagande. I de fall planerade bebyggelseområden inte omfattas av karteringen skriver kommunen att stabilitetsfrågor ska utredas i samband med framtida detaljplaner eller bygglov. Kommunen behöver tydliggöra vilka områden som omfattas av karteringen. Vidare behöver det framgå för vilka utvecklingsområden i planförslaget som ras, skred och erosion kan utgöra en problematik som behöver beaktas.

Klimatrelaterade risker

Kommunen gör ett antal ställningstagande för hur kommunen avser att hantera risken för olyckor, översvämning eller erosion i kommande planering. Förutom att kommunen skriver att en risk- och

sårbarhetsanalys ska tas fram är alla ställningstaganden kopplade till planering av tillkommande bebyggelse. Enligt plan- och bygglagen ska kommunen i översiktsplanen också redovisa kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra. Det är viktigt att kommunen i den risk- och sårbarhetsanalys som kommunen avser att ta fram hanterar frågan, men kommunen behöver också redan i översiktsplanen åtminstone redovisa de geografiska områden där det kan finnas risk för skador på den byggda miljön. Det räcker med en översiktlig redovisning. Områdena kan sedan betraktas som potentiella riskområden där fördjupade undersökningar kan behöva göras för att säkert kunna uttala sig om riskerna.

Länsstyrelsens rådgivande synpunkter - övriga allmänna intressen

Jordbruksmark

Kommunen tar i översiktsplanen ställning för att särskild hänsyn ska tas till jordbruksmarken och att om den ändå tas i anspråk så ska det ske mark-effektivt. Men kommunen har inte gjort någon utredning enligt 3 kap 4 § miljöbalken. Detta innebär att kommunen i varje enskild detaljplan som berör jordbruksmark behöver göra denna utredning. I utredningen ska kommunen bedöma om jordbruksmarken är brukningsvärd, om den förändrade markanvändningen är ett väsentligt samhällsintresse och visa varför förutsättningarna att ta annan mark i anspråk inte är tillfredsställande. Kommunen ska då visa vilka möjliga alternativ som finns. Dessa alternativ ska först och främst inte utgöras av jordbruksmark, utan av annan mark. Om det finns möjliga alternativ till jordbruksmark bör inte brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk.

Beredning

Detta beslut har fattats av länsöverdirektören Lisbeth Schultze efter föredragning av kulturgeograf Torbjörn Sahl. I den slutliga handläggningen har även funktionschefen Andreas Lidholm deltagit. Företrädare för landsbygdsavdelningen, miljöskyddsavdelningen, naturavdelningen, samhällsavdelningen och vattenavdelningen har bidragit till beredningen av detta yttrande.

Kommentar:

- *Ställningstagandet kring åtgärder med påverkan på Riksintresseområden formuleras om.*
- *Handlingarna kompletteras med text om influensområden samt riksintresse för flygplats.*
- *En VA-plan är under framtagande och synpunkter om MKN vatten och VA-plan tas med i det pågående arbetet med densamma.*
- *Avsnittet Klimatförändringar och risker är utökat med kartor och text kring stabilitet, ras, skred och erosion.*
- *Övriga synpunkter noteras.*

[2021-05-04 Luftfartsverket](#)

Översiktsplanen behöver kompletteras med information om civil luftfart.

Tidaholms kommun berörs även av influensområdet för hinderytor (skyddsområde på 90 km kring flygplats där flygplanen påbörjar den sista delen av inflygningen) för Linköping-Malmen, Jönköping, Trollhättan, Sätenäs, Skövde och Karlsborgs flygplats. Av dessa är Jönköping och Trollhättans flygplatser riksintresse vilket bör redovisas under Riksintressen i planen. Av översiktsplanen bör även framgå att lokalisering av höga byggnader/föremål (exempelvis vindkraft) inom influensområdet ska samrådas med respektive flygplats. Konsekvenser av hinderbegränsande områden och bullerkurvor ska redovisas i planen i form av restriktioner och/eller rekommendationer.

Kommentar:

- *Handlingarna kompletteras med text om influensområden samt riksintresse för flygplats.*
- *Övriga synpunkter noteras.*

2021-05-04 Statens geotekniska institut (SGI)

SGI:s synpunkter

De geotekniska förhållandena är i stort gynnsamma inom kommunen då jordlagren huvudsakligen består av morän och andra grövre jordarter. Lera och finkorniga jordar förekommer i mindre utsträckning. Jordförhållandena är dock sådana att det finns förutsättningar för erosion i vattendrag. I ett längre tidsperspektiv kan erosionen leda till instabil mark med ras och skred som följd. Befintliga och naturliga skydd mot erosion och översvämning kan härmed förändras.

God kännedom om geotekniska förutsättningar och eventuella geotekniska riskområden är viktiga utgångspunkter vid strategiska val av markanvändning. I en översiktsplan bör därför eventuella riskområden tydligt redovisas, förslagsvis på kartor. Underlagen finns åskådliggjorda i en kartvisningstjänst: <https://gis.swedgeo.se/rasskrederosion/>.

I planen beskrivs översiktligt konsekvenser av klimatförändringar med bland annat ökad nederbörd och stigande nivåer i sjöar och vattendrag. Detta kommer att innebära ökade risker för ras/skred, erosion och översvämningar. Det är viktigt att notera att dessa risker kan finnas även för dagens förhållanden och bör beaktas i planeringen även på kort sikt. Utöver ökande vattenflöden som orsakar erosionsrisker medför ökad nederbörd också förhöjda grundvattennivåer och portryck i marken, vilket försämrar jordens hållfasthetsegenskaper. Skredrisker kan därmed finnas och uppstå i områden som inte ligger i anslutning till vattendrag.

SGI vill trycka på att det i samband med detaljplanering alltid ska utföras bedömning av ras, skred och erosion i enlighet med PBL. Vi vill också framhålla vikten av att vid prövning av markens lämplighet för avsett planändamål måste livslängden hos bebyggelse, anläggningar etc. vara utgångspunkten och därför behöver förväntade effekter av ett förändrat klimat beaktas.

Anledningen till våra synpunkter är att vi allmänt anser att information om nämnda frågeställningar är av värde för en översiktsplan eftersom det är viktigt att tidigt uppmärksamma eventuella geotekniska riskfaktorer och svårigheter vid strategiska val av framtida markanvändning.

Kommentar:

- *Avsnittet Klimatförändringar och risker är utökat med kartor och text kring stabilitet, ras, skred och erosion.*
- *Övriga synpunkter noteras.*

2021-05-04 Svenska Kraftnät

Svenska kraftnät har i samrådsyttrande daterat 2019-05-17 svarat på berörd remiss. Utöver tidigare lämnat remissvar har Svenska kraftnät ingenting att erinra mot upprättat förslag. Vid eventuella frågor är ni välkomna att höra av er till oss.

Kommentar:

- *Granskningsyttrande noteras.*

2021-05-11 Lantmäteriet

Har lämnat yttrande genom Länsstyrelsen Västra Götaland och har i övrigt inget att tillägga.

2021-05-14 Vattenfall Eldistribution AB

Vattenfall Eldistribution (Vattenfall) har tagit del av granskning av översiktsplan 2030 och lämnar följande yttrande.

På sida 45, del 2 under rubrik Elförsörjning och kraftnät så står det fel information. Vattenfall har två 130 kV ledningar och två 40 kV ledningar inom kommunen.

Kommentar:

- *Text kring elförsörjningen revideras.*
- *Övriga synpunkter noteras.*

Kommunala förvaltningar

2021-05-04 Mullsjö kommun

Mullsjö kommun ställer sig positiva och har inget att invända mot förslaget till Tidaholm kommuns översiktsplan. I förslaget har Tidaholms kommun under avsnittet utveckling av infrastrukturen bland annat pekat ut väg 26 som prioriterad avseende kapacitet och trafiksäkerhet då vägen är en viktig koppling för pendling mot Skövde och Jönköping.

Mullsjö kommun instämmer med Tidaholms kommun och vill framhålla väg 26/47 som ett viktigt kommunikationsstråk för pendling mellan regionerna.

Kommentar:

- *Granskningsyttrande noteras.*

2021-05-11 Kultur- och fritidsnämnden, Tidaholms kommun

Kultur- och fritidsnämnden kan konstatera att i det nya planförslaget står fortfarande att befolkningstillväxt ställer krav på att kommunen ska bygga idrotts- och kulturanläggningar. Det är alltså kultur- och fritidsnämndens bedömning att det redan är hög tillgång i befintliga anläggningar och därför saknas behov av utökning även med ett ökat invånarantal.

I övrigt tackar kultur- och fritidsnämnden för de förtydliganden, kompletteringar och ändringar som har gjorts.

Kommentar:

- *Text angående krav om byggnation av idrottshallar och kulturanläggningar revideras.*
- *Övriga synpunkter noteras.*

Övriga

2021-03-15 Curt-Ove Ekdahl

Jag saknar markering på Velinga kyrka på 2 kartor som olämpligt område att sätta ett vindkraftverk på!

Hur förklarar Ni "Tematisk"?

Det som dyker upp som första alternativ på google är:

"Beslut om landkoncentration och tematisk fokusering måste vägledas av de grundläggande perspektiven i svensk utvecklingspolitik; de fattigas perspektiv och rättighetsperspektivet".

Kommentar:

- *Hur kommunen ställer sig till vindkraft berörs i vindbruksplanen. Översiktsplanen hänvisar endast till den i dessa avseenden.*
- *Övriga synpunkter noteras.*

2021-03-23 Emil Nilimaa

Ni skriver i er plan:

" Tysta områden i Västra Götalands län definieras ett tyst område som ett område med en ekvivalent (genomsnittlig) ljudtrycksnivå understigande 30 dBA från olika typer av samhällsbuller. I Tidaholms kommun utgör delar av Hökensås ett sådant utpekad tyst område, se karta ovan. Det aktuella området är idag allmänning och omfattas av både riksintresse för naturvård och riksintresse för friluftslivet. Sammantaget utgör området på Hökensås en värdefull tillgång för både kommuninvånare och människor som besöker Tidaholms kommun, nu såväl som i framtiden, och ska därför tas till vara och skyddas vid exploatering."

Tycker ni det rimmar väl med att låta smälla upp flertalet 180m höga vindkraftver i området!?

Visst enl. Er karta står verken kanske utanför det område ni anser ska skyddas? Men verken är 180m höga och bara några hundratals meter från området, förmodligen synliga från stora delar och påverkar natur på långt håll. Det är naivt att tro på vindkraftsbolagens förskönande rapporter om påverkan som ofta är ren lögn för att de ska få tillstånd att bygga. Både natur, djurliv, boende på landsbygden och turism i hökensås kommer påverkas negativt!

Väldigt illa förd kommunpolitik. Är det pengar som fägrar framför att förstöra Tidaholms förmodligen finaste område?

Kommentar:

- *Hur kommunen ställer sig till vindkraft berörs i den tematiska vindbruksplanen. Översiktsplanen hänvisar endast till den i dessa avseenden, och eventuella revideringar i ställningstaganden kring vindkraft görs därmed i det dokumentet. Kommunen planerar att påbörja arbetet med en större revidering av gällande vindbruksplan från 2010 under 2022.*
- *Övriga synpunkter noteras.*

2021-05-10 Diana Viske

- De områden som pekas ut som lämpliga för vindkraft bör omgående tas bort från översiktsplanen.
- Eftersom en översyn av vindbruksplanen pågår bör inget område i dagsläget pekas ut som lämpligt.
- Kommunen måste använda sin vetorätt mot ytterligare etablering av vindkraft i kommunen.

I förslaget till översiktsplan anges att "områdena för utveckling av vindbruk som är utpekade i tematisk översiktsplan för vindbruk, antagen av kommunfullmäktige år 2010, fortsätter att gälla. Arbete med revidering av vindbruksplanen pågår."

Det är anmärkningsvärt att revideringen av vindbruksplanen ännu inte är gjord. Det är nödvändigt att ändra vindbruksplanen för att skydda de värdefulla naturområdena i kommunen, bland annat på Hökensås. Naturområdena med möjlighet till rekreation, fiske och turism förstörs med vindkraftsutbyggnaden!

Har ni på kommunen varit uppe vid Ostabygd ovanför Hökensås semesterby och sett hur det ser ut där nu när det byggts tre gigantiska vindkraftverk där? Har ni förstått hur mycket detta kommer att påverka området? Vattenfalls utbyggnad av ytterligare 12 vindkraftverk i området är föremål för prövning i Mark- och miljödomstolen. Kommunen är en av de parter som gått emot förlängning av tillståndet och även begärt att ärendet ska tas upp av Mark- och miljödomstolen eftersom vindbruksplanen är under revidering. Det hade då varit dubbelt viktigt att den översynen hade varit gjord nu. Både för översiktsplanen 2030 och för prövningen i Mark- och miljödomstolen. Vindkraften är en katastrof där den etableras på grund av krockar med djur- och fågelliv, naturhänsyn, friluftsliv, närboendes hälsa, grundvattenskydd, brandrisker, m.m., m.m. Kommunen anger i översiktsplanen att "De områden som utpekats som prioriterade områden för vindkraftsetableringar har goda vindenergiförutsättningar och få motstående allmänna intressen". Detta är ju inte sant! Det förstår var och en som har försökt sätta sig in i ämnet! Kommunen måste rädda det som räddas kan av naturvärden och rekreationspotentialen i kommunen.

Kommentar:

- *Hur kommunen ställer sig till vindkraft berörs i den tematiska vindbruksplanen. Översiktsplanen hänvisar endast till den i dessa avseenden, och eventuella revideringar i ställningstaganden kring vindkraft görs därmed i det dokumentet. Kommunen planerar att påbörja arbetet med en större revidering av gällande vindbruksplan från 2010 under 2022.*
- *Övriga synpunkter noteras.*

2021-05-15 Lolita Ostermark m.fl.

SYNPUNKTER ÖP 2030 TIDAHOLMS KOMMUN

Hämtat från planförslag.

"Tidaholms kommun har en vacker natur med rika kulturhistoriska värden vilken fyller en viktig funktion för hälsa rekreation samt för landskapsbilder och den biologiska mångfalden. Detta utgör förutsättningar som man måste ta hänsyn till när man ska planera för framtiden i Tidaholm. Kommunen har en nyckelroll för att en god och hälsosam miljö uppnås I TÄTORTER OCH ÖVRIG BEBYGGELSE. Den fysiska planeringen kan användas som styrmedel...."
Här bör tydligt stå i tätorter och PÅ LANDSBYGD.

Det bör tas hänsyn till landsbygden, de boende, den biologiska mångfalden, landskapsbild, rekreation, hälsa och planlägga område 3 på Hökensås till ett tyst fritidsområde UTAN VINDINDUSTRIER. Här finns vacker natur som fyller en viktig funktion för hälsa och rekreation. Inte minst då den angränsar till rekreation och turistområdena Caravan Club, First Camp och Hökensås sportfiske. Här är ett typiskt område där den biologiska mångfalden ska bevaras. Här ska EJ vindindustrier eller annan form av industri anläggas. Kommunen har en nyckelroll för att en god och hälsosam miljö uppnås för alla ÄVEN DE SOM BOR PÅ LANDSBYGDEN.

Sammanfattning:

- * Frånta område 3 på Hökensås som vindområde
- * Planlägg hela område 3 på Hökensås som ett tyst område. Här är ett av de tystaste områdena i Europa.
- * Planlägg campingområdena som friluftsområde.
- * Planlägg ridleden som friluftsområde.

Kommentar:

- *Planförslag sidan 34 är ändrat enligt synpunkt.*
- *Övriga synpunkter noteras.*

2019-06-02 Peter Nilsson

Yttrande på Tidaholms översiktsplan 2030 Del 1.

Sidan 6

Naturvärden. De naturvärden som finns i västra och östra delen av kommunen är utpekade som gröna värdefulla områden. Särskilt värdefullt är Hökensås, som med sina värden också har en funktion som tyst område. Gröna stråk behöver utredas så att ett samband mellan de två naturområdena etableras.

Ta bort tyst område och ersätt med naturområde då Hökensås går ända upp till Tiveden . Särskilt värdefullt är sydöstra delen av Hökensås, som med sina naturvärden också har en funktion som tyst område. Västra delen är inget tyst område när de planerade vindkraftverken är uppbyggda. Den östra delen kommer att också att drabbas av ljud, skuggningar och ljusföroreningar.

Område för vindbruk. Områdena för utveckling av vindbruk som är utpekade i tematisk översiktplan för vindbruk, antagen av kommunfullmäktige år 2010, fortsätter att gälla. Arbete med revidering av vindbruksplanen pågår.

Denna gäller tills den reviderade tematiska översiktsplanen för vindbruk är fastsälld. Den reviderade tematiska översiktsplanen för vindbruk kommer att inarbetas i översiktsplanen när den är beslutad.

Den tematiska översiktsplanen för vindbruk - vindbruksplanen, antagen av kommunfullmäktige 2010, fortsätter att gälla också med antagande av denna översiktsplan.

Ett alternativ är att allt som berör vindbruk tas bort och hänvisas till ex. del 4 vindbruksplan. Då kommer översiktsplanen inte innehålla felaktigheter när den fastställs eller att översiktsplanerna (del 1-3) kommer att revideras när vindbruksplanen är fastställd.

Sidan 7

Grönt stråk behöver förtydligas.

Sidan 8

Här borde även fritidsområden ritas in ex. Vitareds stugområde, Bredsjöns stugområde, First Camping, Caravan Club mm.

Sidan 16

Genom en bättre infrastruktur vad gäller vägstandard och kollektiv trafik ser kommunen också att pendlingsmöjligheterna kan öka, vilket ska bidra till att människor väljer Tidaholm som hemkommun även om man arbetar i en annan ort.

Gäller detta även vägstandarden på landsbygden eller detta bara Tidaholms tätort?

Sidan 23

Vid planering på landsbygden krävs alltid en genomtänkt avvägning mellan nybyggnation och bevarande av kultur miljöer, landskapsbild och naturvärden för rekreation och friluftsliv. Hänsyn ska tas till eventuella negativa störningar för omgivningen (exempelvis buller, lukt och tung trafik) samt till eventuell negativ påverkan för miljön,
Att tänka på vid revideringen av vindbruksplanen för det gäller väl även landsbygden.

Sidan 24

Utanför Tidaholms centralort bor runt 4 000 invånare
Det borde vara runt 4 700 invånare om 64% bor i tätorten.

Sidan 33

Turism

Kommunen ser även turistnäringen som en viktig del i att skapa en attraktiv kommun. De kommersiella gästnätterna uppgick år 2017 till strax över 80 000. Antal gästnätter som SCB registrerar bygger på uppgifter som lämnas in av boendeanläggningar som hotell, vandrarhem, stugbyar och campingplatser.

Detta stämmer nog inte med Outdoor Hökensås underlag det är mer än 80 000 gästnätter bara på de två campingarna på Hökensås.

Sidan 35-36

Tysta områden

Enligt "Översiktsplan 2030" del 1 sid 35-36 skriver ni " Tystnaden är en viktig resurs som bedöms bli en bristvara i framtiden. Vidare står det " tysta områden avser vidare sammanhängande områden som är relativt fria från störningar i form av buller från bland annat trafik och industri.

Vindbruksplanen ska revideras och hänsyn bör tas till den nya planen, men man bör beakta att vindkraft anses vara industri. Hur lämpligt är det att sätta upp vindkraftverk i ett område som är så högt skattat av naturvårdsmyndigheten. På olika kartor i Översiktsplanen finns utritade industriområden och i nära anslutning till dessa bör även vindindustrin placeras, då det redan finns ett industribuller där och närheten mellan producent och konsument minimeras.

Eftersom det anses att vi har för få tysta områden är det lämpligt att utvidga Hökensås tysta område med en delning av Hökensås södra vindbrukområde i en östvästlig linje från Blåhults kapell – Sjogerdala – Härja kyrka och sedan rakt söderut mot Mullsjö och som en naturlig fortsättning följa gränsen mot Mullsjö i riktning mot Baremosse.

Om det skulle bli så att vindkraftverken inte kommer att byggas på det inritade området mellan Velinga, Daretorp och Härja borde hela detta område bli klassat som tyst område. Här är ljudnivån mellan 20-23 dBA när fåglarna inte kvittrar.

I kanten och inom det inritade vindbruksområde finns mer än 2000 personer som är berörda av detta. De som bor och besöker detta område gör det för att här är det tyst och lugnt vilket behövs i dagen samhälle. I detta område finns det även ett rikligt fågelliv, djurliv och natur med stora variationer i kontrast till Hökensås naturvårdsområde.

- *First Camping har 50 uthyrningsstugor och 150 uppställningsplatser för husvagn/ husbil campingen är fullbelagd under sommarmånaderna. Vilket innebär att det bor 600-800 personer här.*
- *Hökensås Caravan Club camping har 150 uppställningsplatser för husvagn/ husbil campingen är fullbelagd under sommarmånaderna. Vilket innebär att det bor 400-600 personer här.*
- *Bredsjöns fritidsområde med ett sextiotal stugor (ca. 200 personer).*
- *Vitareds fritidsområde med ett sjuttiofem stugor (ca. 250 personer).*
- *Hökensås Sportfiske AB med 24 000 besökande fiskare.*
- *Utöver dessa bor det 3-400 fastboende Tidaholmare i eller i nära anslutning till vindbruksområdet.*

Alla fritidshusområden borde även läggas till som tyst område och registeras som fritidsområde.

"EU:s direktiv om tysta områden säger att de måste skyddas och bevaras. Bullerföreningar är ett stort problem för Europas miljö. Transport och industri är de främsta orsakerna till oro och långvarig exponering kan skada människors hälsa och påverka ekosystemen negativt. Den europeiska lagstiftningen syftar till att minska bullerföreningar och framhäver behovet av att bevara områden som för närvarande inte påverkas. Dessa så kallade lugna områden är en viktig del av den europeiska ljudbilden och kan erbjuda fristad bort från buller."(EES-rapport nr 14/2016).

Sidan 40

Utanför kommunens tätorter och på landsbygden kommer enstaka hus att kunna byggas och på sikt kommer även en del av byggnationen att ske längs stråk mellan centralorten och de övriga tätorterna.

Varför får man inte bygga ett hus där det är lämpligt om människor vill bo på landsbygden. Många hus på landsbygden är gamla så de yngre som vill lämna stadsmiljön med sina barn för att få en bättre miljö vill troligen bygga ett nytt och mer miljövänligt hus. Eller ska landsbygden avfolkas.

Sidan 42

Riksintresse för friluftsliv Hökensås utgör riksintresse för friluftsliv i kommunen med särskilt goda förutsättningar för naturupplevelser och friluftsaktiviteter. Inom riksintresseområdet för friluftsliv ska turismens och friluftslivets intressen särskilt beaktas vid bedömningen av exploatering eller andra ingrepp i miljön.

Detta gäller tydligen inte för vindkraftsindustrin vilken kommer att störa friluftslivet och tystnaden. Vindkraftverken på Hökensås gör ett område lika stort som Tidaholms tätort till ett industriområde (1660 ha = 24 000 villatomter). Detta område är till stora delar ett riskområde med hög ljudnivå. Här gäller inte allemansrätten pga. riskområdet, runt varje vindkraftverk har en radie på 3-400 meter.

Yttrande på Tidaholms översiktsplan 2030 Del 2.

Sidan 15 Ekedalen

På orten finns äldreboende

På orten fanns ett äldreboende.

Sidan 20

Mötet mellan landskapets olika förutsättningar skapar en väst-östlig gränslinje inom kommunen, *Borde vara en nord-sydlig gränslinje.*

Sidan 22-23

Vi har sett skyltar med "Västgötaleden" och "Vättern runt", men vi har inte sett några skyltar med "Tidaholm runt". Vi föreslår att man sätter ut skyltar med Tidaholms cykelleder, då det kan locka turister samt underlätta för dem att hitta.

Även ridleder bör finnas med på en karta.

Sidan 26

Utöver privata företag är även Tidaholms kommun en stor arbetsgivare.

Borde inte kriminalvården anses som en stor arbetsgivare.

Sidan 27

Övrig offentlig service

Äldreboenden i kommunen är Hellidshemmet vid Hellidsberget, Lindängen utanför Ekedalen, Midgård och Solvik i Tidaholm.

Äldreboendet på Lindängen är enligt beslut flyttat.

Turism

Antal gästnätter

Detta stämmer inte med Outdoor Hökensås underlag det är mer än 80 000 bara på de två campingarna på Hökensås.

Det sägs att Tidaholm *fel* är Skandinaviens mittpunkt (om man gör en cirkel som skär igenom Oslo, Köpenhamn och Stockholm hamnar cirkeln mitt i Tidaholm).

Det är lantmäteriverket som tagit fram detta och Skandinaviens centrum ligger i Härja söder om Tidaholm i Tidaholms kommun. Sätt upp en skylt vid Härjakorsningen (Fridhem) som visar Stockholm 377 km, Oslo 377 km och Köpenhamn 377 km.

Hökensås Camping & Stugby

Bör ändras till campingar och stugbyar då det är fler än en.

First Camping har 50 uthyrningsstugor och 150 uppställningsplatser för husvagn/ husbil campingen är fullbelagd under sommarmånaderna. Vilket innebär att det bor 600-800 personer här.

Hökensås Caravan Club camping har 150 uppställningsplatser för husvagn/ husbil campingen är fullbelagd under sommarmånaderna. Vilket innebär att det bor 400-600 personer här.

Sidan 28

Här går det att tälta, bo i husvagn eller hyra en stuga på Hökensås camping och stugby.

Bör ändras till campingar och stugbyar då det är fler än en.

Sidan 52

I Tidaholms kommun finns inga riksintressen som kan redovisas öppet. Inom kommunen kan de riksintressen som inte redovisas öppet framför allt påverkas av uppförandet av höga byggnadsobjekt så som master och vindkraftverk.

Fel. Försvarsmakten motsätter sig etablering av ovanstående i område 2 och del av område 3. Detta underlag finns hos kommunen och är öppet redovisat.

Yttrande på Tidaholms översiktsplan 2030 Del 3.

Sidan 32

Planförslaget betonar att folkhälsa ska vara prioriterat och redovisar ställningstaganden att genomföra satsningar för friluftslivet, framhäva betydelsefulla besöksmål samt att grönområden som är viktiga för friluftsliv och rekreation bland annat ska kopplas samman med gång- och cykelvägnätet. Förvaltning och skötsel skapar här goda förutsättningar för utevistelse och främjar friluftsliv och rekreation vilket är positivt för människors hälsa.

Tidaholms kommun har pekat ut en del av Hökensås som ska utgöra ett tyst område och skyddas vid exploatering, se [Figur 6](#) nedan. Tystnaden är en viktig resurs som bedöms bli en bristvara i framtiden och planförslaget bedöms här bidra positivt avseende rekreation och friluftsliv. Sammantaget bidrar detta till ökad tillgänglighet och till en positiv utveckling med avseende på friluftsliv och rekreation.

Det är dock viktigt att beakta eventuella mellankommunala intressekonflikter för natur- och friluftsliv som sträcker sig utanför kommungränsen. Här lyfter planförslaget turistnäringen som ett viktigt utvecklingsområde i samverkan med grannkommunerna, vilket bedöms öka möjligheterna att värna och förvalta intressenas värden på ett hållbart sätt.

Tystnad och natur anses vara bland det viktigaste för människors hälsa i dagens samhälle.

För att få en tyst omgivning måste turister och Tidaholmare åka till Hökensås tysta område.

Var ska de då övernatta, där det finns möjligheter att bo är granne med vindindustrin med dess lågfrekventa ljud, skuggningar när solen går ner och blinkande vitt ljus som lyser upp natthimlen.

För att komma dit måste de använda bil för det finns ingen kollektivtrafik, även om de måste handla för det finns ingen affär.

Hur har kommunen tänkt sig att utveckla turistnäringen för de som efterfrågar rekreation, natur-, friluftsliv och tystnad på sin lediga tid.

Sidan 61 och 62

Kommunen genomför under 2019 och 2020 en revidering av gällande vindbruksplan från 2010. Den reviderade planen har ambitionen att i så stor utsträckning som möjligt begränsa vindkraftsetableringar till ett fåtal platser.

Kan var lämpligt att ta bort ovanstående.

Kommunen gjorde 2019-2020 gjorde en kopia av 2010 års vindbruksplan med ett fåtal justeringar, denna godkändes inte av kommunfullmäktige så därför finns det ingen godkänd reviderad vindbruksplan.

På sidan 62 står det ungefär likadant.

Kommentar:

- *Text kring vindbruksplanens giltighet samt den påbörjade revideringen av densamma förtydligas i Del 1 - Planförslag på sidan 6, 39 samt 42, i Del 2 – Tidaholm idag på sidan 45 samt i MKB sidan 8.*
- *I översiktsplanen behöver vi redovisa att vi har en tematiskt vindbruksplan samt att den ska fortsätta gälla som planeringsdokument vid sidan av översiktsplanen. Därmed hänvisas alla synpunkter som har med revidering av densamma att göra till arbetet med det dokumentet. Text om vindbruksplan i planförslaget revideras för att förtydliga detta.*
- *Planförslag s 24 och 33 ändrat enligt synpunkt.*
- *Redaktionella revideringar enligt yttrande har även gjort i Del 2 – Tidaholm idag på sidan 15, 20, 26, 27 samt 28.*
- *Övriga synpunkter noteras.*

Tidaholms kommun
oversiktsplan2030@tidaholm.se

Utställt förslag till översiktsplan (ÖP) för Tidaholms kommun

Handlingar daterade 2021-02-04

Inledning

Detta granskningsyttrande lämnas med stöd av 3 kap. 16 § plan- och bygglagen (PBL). Yttrandet utgör statens samlade uppfattning om planen vad gäller Länstyrelsens ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL i ett senare planeringsskede.

Enligt 3 kap. 16 § PBL ska det av yttrandet framgå om:

1. förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken (MB),
2. förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm (MKN) enligt 5 kap. MB inte följs,
3. redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket MB,¹
4. sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
5. en bebyggelse eller ett byggnadsverk blir olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Yttrandet är en del av översiktsplanen och ska därför läggas till planen då den antagits. Där Länstyrelsen inte har godtagit planen i viss del, ska det anmärkas i översiktsplanen.

I rollen att ta tillvara och samordna statens intressen har Länstyrelsen inhämtat synpunkter på förslaget till översiktsplan från berörda myndigheter. Synpunkter över planförslaget har inkommit från Luftfartsverket, Post- och telestyrelsen, Skogsstyrelsen, Statens Geotekniska Institut (SGI), Svenska Kraftnät och Trafikverket. Kopior av yttrandena överlämnas till kommunen för kännedom.

¹ Översiktsplanen innehåller inga förslag på LIS-områden.

Samlad bedömning

Länsstyrelsen välkomnar att kommunen tagit fram ett förslag till ny översiktsplan att ersätta den nuvarande översiktsplanen från år 1991 med. Översiktsplaneförslaget anger på ett tydligt sätt inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön, hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Länsstyrelsen bedömer att berörda riksintressen kan tillgodoses.²

Länsstyrelsen bedömer att det som föreslås medverkar till att MKN enligt 5 kap. MB följs. Samtidigt ser Länsstyrelsen behov av att kommunen senare tar fram mer detaljerade underlag och styrdokument för respektive vattenförkomst.

Länsstyrelsen bedömer att frågor som berör mark- och vattenområden och som angår angränsande kommuner samordnas på ett lämpligt sätt.

Planen bedöms inte medföra sådan negativ påverkan avseende människors hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion att det i ett senare planeringsskede ska ge Länsstyrelsen anledning att ingripa enligt 11 kap. PBL. Länsstyrelsen ser dock ett behov av att översiktsplanen kompletteras med en översiktlig redovisning av de geografiska områden där det kan finnas risk för skador på den byggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra.

Länsstyrelsens synpunkter gällande ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Riksintressen

Kommunen har i översiktsplanen tagit fram ett antal ställningstaganden som ger vägledning för hur riksintressen ska hanteras vid all kommande planering. I det inledande ställningstagandet står det att kommunen ska kontrollera om planeringsområdet befinner sig inom något riksintresseområde.

Länsstyrelsen rekommenderar att kommunen formulerar ställningstagandet så att det framgår att även åtgärder utanför riksintresseområdet kan påverka riksintressets värden. Motsvarande justering bör göras också av ställningstagande kring planläggning av områden på landsbygden inom riksintresse för kulturmiljövården.

Kommunen har inlett ett arbete med att revidera kommunens vindbruksplan, men tills vidare gäller områdena för utveckling av vindbruk som är utpekade i tematiskt tillägg till översiktsplan, antagen av kommunfullmäktige år 2010.

² Observera att Länsstyrelsens granskningsyttrande, daterat 2010-06-28, över kommunens tematiska tillägg för vindbruk fortsätter att gälla. I det framförde Länsstyrelsen invändningar mot vindbruksområden på grund av risken för påtaglig skada på riksintressen. Se yttrande och nedan.

Länsstyrelsens granskningsyttrande över tematisk översiktsplan för vindbruk gäller därmed också. Yttrandet innehåller bland annat invändningar mot ett par av områdena på grund av risken för påtaglig skada på riksintressen.³

Friluftsliv (3 kap. 6 § MB)

När det gäller riksintresset för friluftsliv vid Hökensås framgår det inte vad för slags exploatering eller ingrepp i miljön som kommunen kan komma att planera för. Det framgår dock att kommunen vill utveckla turismen på Hökensås, under förutsättning att det sker med hänsyn till direktiven för det tysta området och de naturvärden som återfinns och är unika för området. Länsstyrelsen bedömer att riksintresset för friluftsliv på Hökensås kan tillgodoses om kommunen beaktar ovanstående utvecklingsförutsättningar för turismen.

Kommunikationer (3 kap. 8 § MB)

Tidaholms kommun berörs av ytor kopplade till riksintresse för flygplats. Översiktsplanen behöver kompletteras med information om det och hur kommunen ska säkerställa riksintresset. Det kan handla om att i översiktsplanen synliggöra att samråd gällande nya höga objekt inom området behöver ske med Luftfartsverket och berörd flygplats.⁴

Miljö kvalitetsnormer

Vatten

I översiktsplanen gör kommunen ställningstaganden som sannolikt kommer att bidra till möjligheten att följa miljö kvalitetsnormerna för vatten. Det handlar om ställningstaganden om att samtliga utvecklingsområden som kräver planläggning ska kunna anslutas till det kommunala vatten- och avloppsnätet och att bebyggelse som inte omfattas av detaljplan ska säkerställa miljö kvalitetsnormer för vatten i bygglovet istället.

Samtidigt konstaterar Länsstyrelsen att de ställningstaganden som görs är så generella att det kan finnas behov av att kommunen efter antagandet av översiktsplanen också tar fram mer specifika underlag och styrdokument för respektive vattenförekomst.⁵ I det arbetet rekommenderar Länsstyrelsen att kommunen utgår från avrinningsområden, vilket också gör frågan till en mellankommunal angelägenhet.

Kommunen har för avsikt att ta fram en plan för vatten- och avlopp (VA). Den bör ligga till grund för vilka avloppslösningar som går att göra. Den bör också ge svar på vilka recipienter som går att belasta, vilka åtgärder för små avlopp (där problem finns) som är möjliga och vilka lösningar som går att

³ Försvarsmakten har meddelat att de kommer att motsätta sig etablering av vindkraftverk i område nr 2 och nr 3 i vindbruksplanen. Område nr 2 bör helt utgå ur vindbruksplanen då tillkommande vindkraftsverk i området riskerar att skada riksintressen som omfattas av försvarssekretess. I område nr 3 är etablering av vindkraft endast möjligt i delar av området.

⁴ Se vidare Luftfartsverkets yttrande, daterat 2021-04-08.

⁵ I kommunen finns 14 ytvattenförekomster och 11 grundvattenförekomster som omfattas av bestämmelserna om miljö kvalitetsnormer.

göra i förhållande till recipienters känslighet och statusklassning.⁶ Kommunen bedömer att kapaciteten i kommunens reningsverk är tillräcklig. Bedömningen om det är möjligt att ansluta fler fastigheter till avloppsreningsverket också måste ske i förhållande till miljö kvalitetsnormer för vatten.⁷

Mellankommunala frågor

Länsstyrelsen bedömer att den i planen föreslagna mark- och vattenanvändning som berör andra kommuner samordnas på lämpligt sätt.

Hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion

Ras, skred och erosion

God kännedom om geotekniska förutsättningar och eventuella geotekniska riskområden är viktiga utgångspunkter vid strategiska val av markanvändning. Kommunen bedömer att den stabilitetskartering som finns för Tidaholms tätort fortfarande är relevant, då endast en mindre utbredning av bebyggelse tillkommit sedan utredningens framtagande. I de fall planerade bebyggelseområden inte omfattas av karteringen skriver kommunen att stabilitetsfrågor ska utredas i samband med framtida detaljplaner eller bygglov. Kommunen behöver tydliggöra vilka områden som omfattas av karteringen. Vidare behöver det framgå för vilka utvecklingsområden i planförslaget som ras, skred och erosion kan utgöra en problematik som behöver beaktas.⁸

Klimatrelaterade risker

Kommunen gör ett antal ställningstagande för hur kommunen avser att hantera risken för olyckor, översvämning eller erosion i kommande planering. Förutom att kommunen skriver att en risk- och sårbarhetsanalys ska tas fram är alla ställningstaganden kopplade till planering av tillkommande bebyggelse. Enligt plan- och bygglagen ska kommunen i översiktsplanen också redovisa kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra. Det är viktigt att kommunen i den risk- och sårbarhetsanalys som kommunen avser att ta fram hanterat frågan, men kommunen behöver också redan i översiktsplanen åtminstone redovisa de geografiska områden där det kan finnas risk för skador på den byggda miljön. Det räcker med en översiktlig redovisning. Områdena kan sedan betraktas som potentiella riskområden där fördjupade undersökningar kan behöva göras för att säkert kunna uttala sig om riskerna.⁹

⁶ VA-planen bör också belysa de klimatanpassningar som kan bli nödvändiga för framtidens VA-tjänster.

⁷ Enligt åtgärdsprogram för vatten år 2021–2027 föreslås åtgärder med avseende på fosfor redan göras för Tidaholms avloppsreningsverk för utsläpp till Tidan.

⁸ Beträffande relevant underlag m.m. se yttrande från SGI, daterat 2021-04-06.

⁹ Länsstyrelsen i Västra Götalands län och Länsstyrelsen i Stockholms län har tillsammans tagit fram metodstöder [Klimatrelaterade risker i översiktsplaneringen](#). Där kan kommunen hämta stöd för hur kommunen kan hantera kravet om att i översiktsplanen redovisa kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra.

Länsstyrelsens rådgivande synpunkter - övriga allmänna

intressen

Jordbruksmark

Kommunen tar i översiktsplanen ställning för att särskild hänsyn ska tas till jordbruksmarken och att om den ändå tas i anspråk så ska det ske mark-effektivt. Men kommunen har inte gjort någon utredning enligt 3 kap 4 § miljöbalken. Detta innebär att kommunen i varje enskild detaljplan som berör jordbruksmark behöver göra denna utredning. I utredningen ska kommunen bedöma om jordbruksmarken är brukningsvärd, om den förändrade markanvändningen är ett väsentligt samhällsintresse och visa varför förutsättningarna att ta annan mark i anspråk inte är tillfredsställande. Kommunen ska då visa vilka möjliga alternativ som finns. Dessa alternativ ska först och främst inte utgöras av jordbruksmark, utan av annan mark. Om det finns möjliga alternativ till jordbruksmark bör inte brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk.

Beredning

Detta beslut har fattats av länsöverdirektören Lisbeth Schultze efter föredragning av kulturgeograf Torbjörn Sahl. I den slutliga handläggningen har även funktionschefen Andreas Lidholm deltagit. Företrädare för landsbygdsavdelningen, miljöskyddsavdelningen, naturavdelningen, samhällsavdelningen och vattenavdelningen har bidragit till beredningen av detta yttrande.

Lisbeth Schultze

Torbjörn Sahl

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Yttranden för kännedom från:

Luftfartsverket, Post- och telestyrelsen, Skogsstyrelsen, SGI, Svenska Kraftnät och Trafikverket

Kopia till:

Energimyndigheten, Försvarsmakten, Luftfartsverket, Länsstyrelsens Jönköpings län, Post- och telestyrelsen, Skogsstyrelsen, SGI, Svenska Kraftnät och Trafikverket